Година 4. София, Мартъ 1932 г. Книга 8 (38)

ИЛЮСТРАЦИЯ ИЛИНДЕНЪ

Редакторъ: ПЕТЪРЪ МЪРМЕВЪ

ДАР ... ЛИСТЕКА „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ" София

Десетиятъ конгресъ на Съюза на македонскитѣ благотворителни братства въ България

Десетиятъ конгресъ на Съюза на македонскитѣ благотворителни братства въ България бѣ откритъ въ София на 24. януарий 1932 год. и заседанията му продължиха четири дни.

Делегатитѣ на конгреса.

За десети пѫть македонската емиграция, пръснала се почти изъ всички градове и села на България, се събра на своя конгресъ, за да направи една равносмѣтка за пѫтя, който е изминатъ отъ нейното велико освободително дѣло, да чуе това, което е извършилъ Националния комитетъ, да даде нови срѣдства, както и да посочи нови пѫтища за най-правилния ходъ на освободителното дѣло.

А какво е дѣлото на тази половинъ милионна емиграция?

Навръшватъ се вече пълни десеть години отъ първия Учредителенъ конгресъ. То бѣ непосрѣдствено следъ войната; въ време на невъобразимъ хаосъ въ България и вънъ отъ нея; Македония бѣ хвърлена въ ново и неочаквано робство; границата всѣки день бѣ минавана отъ стотици бѣжанци, оставили скѫпо и драго въ родния край, идвайки въ България, за да спасятъ своята българска честь и име и своя животъ. Тогава емиграцията, организирана, отново поде факела на борбата, на легалната борба.

При равносмѣтката, която всѣки делегатъ на сегашния бележитъ конгресъ си направи, прогресътъ и успѣхитѣ се чертаятъ така грамадни, така ободряващи, че и най-невѣрващиятъ въ тая емиграция се увѣри въ победния край, въ красивия възходъ на правдата, въ победата на истината.

Въ продължение на тѣзи десеть години се създадоха обективнитѣ условия за възхода на тази правда, на тази победа и на истината.

Софийското общество и свѣтътъ, чрезъ представителитѣ на печата — български и чуждестранни — бѣха зрители на едно тържество.

Тѣ присѫтствуваха на единъ конгресъ, който нѣма равенъ на себе си по ентисуазъмъ, единодушие, сериозность и компетентность.

Това бѣ единъ парламентъ отъ народни избраници, които напълно съзнаватъ отговорноститѣ,

що носятъ на своитѣ плещи, отговорности предъ настоеща поробена и утрешна свободна Македония.

Тѣ присѫтствуваха на тържеството на македонския духъ и чуха обета на тая емиграция — да се бори, да живѣе и да умре за Македония. Обетъ и дългъ, чувства и потрѣба, носталгия и купнежъ по роденъ край, вѣра въ тържеството на истината и любовьта къмъ мира — ето стимулитѣ, които рѫководѣха всѣки делегатъ; ето обяснението на ентусиазма, единодушието и компетентността на братствения конгресъ.

Откриването стана въ театъръ „Роялъ". Кометниятъ салонъ бѣ буквално препълненъ презъ време на четиридневнитѣ заседания. Въ първия день — при тържественото откриване, по едно знаменателно съвпадение, се навръшваха 70 години отъ смъртьта на братя Миладинови. По тоя случай, се отслужи молебенъ—панихида за преуспѣха на македонското дѣло и за упокояване на неспокойнитѣ души на двамата народни будители отъ Софийския митрополитъ г. г. Стефанъ.

Бюрото на конгреса. На предния редъ (въ срѣдата): Председательтъ на конгреса г. Панчо Тошевъ (влѣво) и Подпредседательтъ г. Емануилъ Ляпчевъ (до него). Секретаритѣ на конгреса (отлѣво къмъ дѣсно): г-да Филипъ Николовъ, Илия Георгиевъ, Димитъръ Марковски и Георги Чочковъ

Председательтъ на Националния комитетъ г. *Д-ръ К. Д. Станишевъ* произнесе дълга и хубава речь, която разчувствува всички присѫтствуващи и откри конгреса.

Избра се бюро, което да рѫководи заседанията на конгреса. По предложение на временния председатель г. *Благой Димитровъ* се избра единодушно следното *Постоянно бюро:*

Председатель — г. *Панчо Тошевъ* (Кюстендилъ); подпредседатели — г. *Христо Георгиевъ* (Стара-Загора) и г. *Емануилъ Ляпчевъ* (Дупница) и секретари — г. *Филипъ Николовъ* (Кърджали), *Илия Георгиевъ* (София), г. *Георги Чочковъ* (Анхиало) и г. *Димитъръ Марковски* (София).

Заседанието се закри съ избирането на комисиитѣ: политическа, по провѣрка на пълномощията, организационно-бѣжанска и финансова.

На следващето заседание секретаритѣ дадоха обстоенъ отчетъ, следъ което започнаха разискванията Всички оратори, като изключимъ трима, които умишлено се опитаха да внесатъ дисонансъ въ разбиранията на емиграцията, се изказаха най-ласкаво за дейността на Националния комитетъ и подчертаха единодушната воля на емиграцията да води до последни усилия борбата за освобождение на роба. Всички делегати изтъкнаха светостьта на принципитѣ, залегнали въ основата на тая борба.

Въ отговоръ на ораторитѣ, които засегнаха принципитѣ на легалната борба, политическиятъ и организационниятъ секретари на Националния комитета, г-да Василъ Василевъ и Кузма Георгиевъ, дадоха обстойни и изчерпателни отговори.

На края, при бурни акламации, взе се резолюция, съ която се одобрява дейността на Националния комитетъ и се освобождава отъ отговорность. Всички делегати, станали на крака, изпѣха химна на македонскитѣ революционери.

Следъ като комисията по политическата часть прочете резолюциитѣ, които се приеха съ акламации, прие се и бюджетътъ.

Накрая се избра *при абсолютно единодушие* новиятъ Националенъ комитетъ, който има следния съставъ:

Председатель — г. *Димитъръ Михайловъ* (Битоля); подпредседатели: г. *Георги Кондовъ* (Прилепъ) и г. *Димитъръ Попандовъ* (Кавадарци); секретари: политически — г. *Христо Зографовъ* (Велесъ), организационенъ — г. *Козма Георгиевъ* (с. Смилево) и финансовъ — г. *Никола Габровски* (Крушово) и членове: г. *Д-ръ Илипъ Маноловъ* (с. Дебрецъ, Кайлярско), г. *Антонъ Пиперевски* (Щипъ), г. *Щерьо Божиновъ* (Солунъ), г. *Атанасъ Димитровъ* (с. Черешово, Драмско), г. *Стефанъ Димитровъ* (с. Емборе, Кайлярско) и г. *Георги Николовъ* (с. Прекопана, Костурско).

Контролна комисия: г. г. *Благой Димитровъ, Станимиръ Топуковъ и Георги Савичановъ.*

При атмосфера на най-голѣма тържественость, единодушие и ентусиазъмъ, председательтъ г. *Панчо Тошевъ* закри Десетия редовенъ конгресъ на Братствената организация въ България на 27. януарий 1932 година, въ часа 8 вечерьта.

Резолюциитѣ на конгреса

До населенията въ Македония,

до нейнитѣ мжченици-затворници, до разнитѣ македонски организации и институти и до защитницитѣ на македонската кауза

Десетиятъ редовенъ конгресъ на македонскитѣ емигрантски организации въ България счита за свой върховенъ дългъ да отправи братскитѣ си поздрави къмъ поробеното население въ Македония, което, макаръ и подложено на режима на потисничество и денационализация, продължава великото дѣло за освобождение и национално самозапазване. Конгресътъ се покланя смирено предъ свѣтлата паметь на всичкитѣ знайни и незнайни покойници, които погълна освободителната борба на робска Македония.

Конгресътъ изпраща възторжени симпатии и приветствува сърдечно всички несправедливо осждени, които гинатъ въ вражески затвори.

Конгресътъ поздравлява най-горещо борцитѣ въ Македония, като имъ пожелава сплотеность, братско единодушие и успѣхъ въ народното ни дѣло.

Сжщитѣ чувства на братска сърдечность конгресътъ изказва и къмъ всички македонски организации и институти въ България, Америка и останалитѣ части на свѣта, които работятъ неуморно за осжществяването на народнитѣ ни идеали.

Конгресътъ си спомнува съ особена признателность благородната подкрепа на всички чужденци, които, водими изключително отъ чувство на справедливость и на високо человѣколюбие, се застжпватъ благородно, за да гарантиратъ на македонското население елементарнитѣ му културни, национални и човѣшки права, които сж отказани на нашитѣ сънародници въ Македония отъ сръбското и гръцкото правителства. Представителитѣ на организираната македонска емиграция въ България хранятъ искрена надежда, взимайки предвидъ чувството на хуманность и миролюбие, отъ което сж се ржководѣли благороднитѣ приятели на македонската кауза, че указаната отъ тѣхъ досегашна подкрепа на македонската правда ще продължи и въ бждеще, за да се създадатъ условия за трайно разбирателство между балканскитѣ народи и за осигуряване на общия миръ въ Европа.

2.

До хърватския народъ

и до другитѣ поробени народи въ Югославия

Десетиятъ редовенъ конгресъ на Съюза на македонскитѣ културно-просвѣтни и благотворителни братства въ България счита за свой пръвъ дългъ да изтъкне, че робството на народитѣ въ Югославия ги е изравнило нило и да подчертае заедно съ това връзката, що се е създала между всички тѣхъ. Особено конгресътъ дължи да подчертае братскитѣ връзки и разбирателството, така щастливо установени между нашия поробенъ народъ и хърватския и между емиграцията на двата народа въ тѣхната тежка борба срещу общия врагъ.

Конгресътъ е твърдо убеденъ, че единната и съгласувана борба на всички народи въ Югославия е едничкиятъ сигуренъ пжть, който по-скоро ще ги доведе до тѣхната свобода.

Фронтътъ на единната и съгласувана борба на Македония и Хърватско, изграденъ върху свещенитѣ жертви на двата народа за тѣхната свобода и независимость, съ всѣки изминатъ день става по-крепъкъ, защото стремежътъ на поробителя да ни затрие като народи всѣки день става по-стървенъ. Заедно съ това и волята на заплашенитѣ въ своето сжществувание хървати и македонци става по-яка и по-решителна.

Къмъ тоя фронтъ на единната и съгласувана борба вече обърщатъ очитѣ си и другитѣ поробени народи въ Югославия. И не е, може би, далечъ деньтъ, въ който ще ги видимъ заели своето мѣсто въ тоя фронтъ. Конгресътъ изявява своето желание да се работи за разширяването фронта на единното и съгласувано действие на поробенитѣ въ Югославия други народи при пълната вѣра, че отъ това той ще излѣзе по-силенъ.

Конгресътъ молитвено навежда чело предъ светитѣ мжченици за хърватската свобода и предъ нейнитѣ свещени жертви. Тѣ още по-яко циментиратъ нашата задружна борба. Нея никакви машинации на врага и провокатори не ще смутятъ, нито пъкъ ще я отклонятъ отъ предначертания й пжть.

Паднали за свободата хървати и македонци повеляватъ на насъ, живитѣ, да останемъ вѣрни на тѣхния завѣтъ: **задружно единни докрай.**

На доблестнитѣ борци на братския намъ хърватски народъ, които вжтре и въ изгнание съ твърдость, достойна за удивление, се борятъ за своето народно освобождение, конгресътъ изразява своето възхищение и почить. Той изявява своята подкрепа и увѣреность, че въ така щастливо поетия пжть на единното и съгласувано действие на двата народа по-скоро и сигурно ще бждатъ строшени тѣхнитѣ и на другитѣ поробени въ Югославия народи робски окови, че за тѣхъ най-скоро ще изгрѣе слънцето на свободата.

Да живѣе свободно и независимо Хърватско!

Да живѣе свободна и независима Македония!

3.

До общественото мнение въ България

Десетиятъ редовенъ конгресъ на македонскитѣ братства въ България счита за свой дългъ да изясни предъ общественото мнение въ братска България становищата на македонската емиграция по нѣкои въпроси, които живо я интересуватъ:

1. Преди всичко, конгресътъ дава единодушенъ изразъ на дълбоката признателность и обичь у стотицитѣ хиляди македонски емигранти за братскитѣ отношения и всестранна подкрепа, която тѣ винаги сж намирали въ братска България;

2. Конгресътъ изказва, сжщо така, топлото сѣчувствие на

Бѣжанци.

македонската емиграция къмъ поробенитѣ братя българи въ Добруджа, Тракия и Западнитѣ покрайнини, като напълно разбира тѣхната тежка участь и желае сърдечно спасението имъ отъ робство;

3. Апелира къмъ всички обществени сили въ България да приематъ и издигнатъ като свои целитѣ и идеалитѣ на македонскитѣ братствени организации, а именно: Македония за македонцитѣ, създаване отъ разпокжсана днесъ Македония на една свободна, независима държава въ нейнитѣ естествени географски граници. Този идеалъ се явява спасителенъ не само за българитѣ и другитѣ народности въ Македония, но и за съседнитѣ балкански държави, като съ постигането му ще се разчисти пжтя за едно искрено разбирателство между тѣхъ и за реализиране на балканска федерация и траенъ балкански миръ;

4. Въ връзка съ този основенъ принципъ на македонското освободително движение, конгресътъ счита за неизлишно да подчертае предъ българското обществено мнение, че македонската емиграция схваща като напразни и предварително осждени на неуспѣхъ всички опити за сближение между балканскитѣ народи, докато тѣзи опити не се поставятъ на една искрена, ясна основа, а именно: признаване народностнитѣ права на българитѣ и другитѣ поробени народности и създаване отъ Македония — ябълката на раздора на Балканитѣ — една независима държава;

5. Македонската емиграция, чувствувайки отблизо безкрайното тегло на своитѣ поробени братя отъ Македония, познавайки безграничното и тираническо господство на едно сръбско малцинство надъ всички народи въ „Югославия", имайки предвидъ и следнитѣ факти: че не само македонцитѣ, но и онѣзи народи, които доброволно влѣзоха въ днешна „Югославия" (хървати и словенци), се подложиха съ това си влизане на едно пълно национално, политическо и икономическо робство; че всички икономически блага и предимства на управлението въ „Югославия" сж запазени само за едно шовинистично сръбско ядро — имайки

предвидъ всичко това, македонската емиграция смѣта идеологията, разпространявана отъ органитѣ на сръбската диктатура, за „югославянско единство", за „единъ югославянски народъ", за влизане на България въ югославянската държава, като една коварна и твърде опасна примамка, хвърлена къмъ свободния български народъ, който — трѣбва да се подчертае — и́ се противопостави, за да не сподѣли участьта на македонскитѣ българи, хърватитѣ, словенцитѣ, черногорцитѣ и други.

Срещу тѣзи и други пропаганди и примамки, ние апелираме къмъ всички обществени сили въ България, да издигнатъ като общъ народенъ идеалъ: Свободна и независима Македония, която да бѫде равноправенъ членъ въ федерацията на всички балкански държави.

4.

До правителствата на Великитѣ сили

Десетиятъ редовенъ годишенъ конгресъ на Съюза на македонскитѣ емигрантски организации въ България, състоялъ се на 24., 25., 26., и 27., януарий въ София, отново се вижда принуденъ да привлѣче вниманието на правителствата на великитѣ сили върху следното:

Парижкитѣ диктати — „договори за миръ" — ужъ бѣха създадени, за да въдворятъ траенъ миръ между народитѣ. Съ сѫщата цель бѣ наложенъ и Ньойиския диктатъ, който трѣбваше да установи миръ на Балканитѣ. Но ето изминаха двадесеть години отъ Парижката конференция за миръ, а на Балканитѣ мирътъ е само привидѣнъ. Така е, защото балканитѣ продължаватъ да бѫдатъ арена на непрекѫснати и засилващи се борби между потиснати и потисници, които нашироко използуватъ насилническото право, което имъ гарантира Ньойиският диктатъ, а нито за моментъ не сѫ помислили даже да изпълнятъ задълженията си, като тия, напримѣръ, изхождащи отъ клаузитѣ на малцинствата.

Особено въ нашето отечество Македония неправдата, която се установи съ сѫщия диктатъ, крепена отъ кървавия тероръ на новитѣ поробители сърби и гърци, отденъ надень става все по-жестока и непоносима и подготвя сигурно нови изпитания, както за Балканитѣ така и за Европа.

Конгресътъ на Съюза на македонскитѣ емигрантски организации въ България, като се спира на горнитѣ опасни и тревожни констатации, счита за свой дългъ да заяви и сега, че истински миръ на Бакканитѣ ще бѫде възможенъ само, когато се премахне неправдата отъ Ньойиския диктатъ, т. е. като се унищожи самиятъ диктатъ и на балканскитѣ народи се даде право сами да уреждатъ своитѣ сѫдбини, както и да бѫдатъ тѣ еднички и пълни господари на своитѣ земи.

Специално за Македония конгресътъ основно подчертава непоколебимо убеждението си, че само обединението въ едно на тритѣ и́ разпокѫсани части и въздигането и́ въ независима държава ще бѫдатъ начало за братско сътрудничество между балканскитѣ народи и основа за тѣхното федериране.

5.

До Обществото на народитѣ

за положението въ Македония подъ сръбска власть

Десетиятъ редовенъ конгресъ на Съюза на македонскитѣ емигрантски организации въ България, състоялъ се на 24., 25., 26., и 27. януарий 1932 год. въ София, съ голѣма болка и възмущение констатира, че адското положение въ Македония подъ сръбска власть върви отъ лошо къмъ по-лошо.

Още съ своето настаняване въ обсебената отъ нея часть на Македония, Сърбия установи една политика на националенъ и економически гнетъ и на пълна сърбизация, особено по отношение на македонскитѣ българи, които сѫ осѫдени на пълно унищожение. Всички промѣни въ системата на управление, които се извършиха отъ Бѣлградъ, съ нищо не измѣниха курса на сръбската политика въ Македония, която отъ началото и до днесъ си остава агресивна, унищожителна за всичко несръбско.

Десетиятъ конгресъ на Съюза на македонскитѣ емигрантски организации въ България, като констатира горното и го донася до знанието на О. Н., смѣта, че то само ще изпълни своя дългъ, ако се намѣси, най-после, за да осуети сръбскитѣ замисли въ Македония, които сѫ противъ всѣка правда и човѣщина. За тая цѣль конгресътъ смѣта сѫщо, че ще сѫ отъ решителна полза и следнитѣ мѣрки:

1. Да бѫде учреденъ единъ специаленъ органъ на О. Н. въ Македония подъ сръбска власть, който на самото мѣсто да следи за изпълнението поне на правата, предвидѣни въ клаузитѣ на малцинствата, които сѫ задължителни за Югославия, но които тя не е изпълнила и доднесъ;

2. Да бѫдатъ отворени всички училища и черкви, които на времето бѣха създадени отъ самото население съ много усилия и безбройни жертви и които сръбската власть затвори още съ настаняването си въ Македония;

3. Да се позволи на многобройнитѣ македонски изгнаници да се върнатъ въ отечеството си, като имъ се гарантира лична сигурность и да се дадатъ на всички македонци въ границитѣ на отечеството имъ пълни граждански и политически права;

4. Амнистия за всички, които се преследватъ по политически съображения.

6.

До Обществото на народитѣ

за положението въ Македония подъ гръцка власть

Десетиятъ редовенъ конгресъ на Съюза на македонскитѣ емигрантски организации въ България, състоялъ се на 24., 25., 26 и 27. януарий 1922 г въ София, констатира съ болка и възмущение, че и положението на Македония подъ гръцка власть не е по-добро отъ това въ Македония подъ сръбска власть.

Още съ своето настаняване въ обсебената отъ нея часть на Македония, Гърция установи една политика на националенъ и економически гнетъ и на пълна асимилация, особено по отношение на македонскитѣ българи, които не можаха да бѫдатъ изпѫдени отъ роднитѣ имъ огнища и който сѫ осѫдени на пълно унищожение. Гърция си дава видъ, че е готова да изпълни задълженията си, произтичащи отъ клаузитѣ за малцинствата, и въ това отношение често заявява на свѣта, че е съ намѣрение да направи това или онова. Но гръцкитѣ обещания си оставатъ само обещания за заблуда на свѣта, а курсътъ на гръцката политика въ Македония, който отначало си остава агресивенъ и унищожителенъ за всичко негръцко, продължава да бѫде все сѫщия.

Десетиятъ конгресъ на македонскитѣ емигрантски организации, като констатира горното и го донася до знанието на О. Н., смѣта, че то само ще изпълни своя дългъ, ако се намѣси, най-после, за да осуети гръцкитѣ замисли въ Македония, които сѫ противъ всѣка правда и човѣщина. За тая цель конгресътъ смѣта, че ще сѫ отъ решителна полза и следнитѣ мѣрки:

1. Да бѫде учреденъ единъ специаленъ органъ на О. Н. въ Македония подъ гръцка власть, който на самото мѣсто да следи за изпълнението, поне на правата, предвидѣни въ клаузитѣ за малцинствата, които сѫ задължителни за Гърция, но които тя не е изпълнила и доднесъ;

2. Да бѫдатъ отворени всички училища и черкви, които на времето бѣха създадени отъ самото население съ много усилия и безбройни жертви и които гръцката власть затвори още съ настаняването си въ Македония;

3. Да се позволи на многобройнитѣ македонски изгнаници да се върнатъ въ отечеството си, като имъ се гарантира личната сигурность и да се дадатъ на всички македонци въ границитѣ на отечеството имъ пълни граждански и политически права;

4. Амнистия за всички, които се преследватъ по политически съображения.